

گفت‌وگو با برندگان المپیاد فرش

اگر برگردم باز فرش را انتخاب می‌کنم

فرش نماد هنر ایرانی است. در این هنر ظرافت، دقت، زیبایی و البته زحمت فراوان با هم آمیخته شده‌اند و فرش را به کالایی ارزشمند در سراسر جهان تبدیل کرده‌اند. خوشبختانه یکی از رشته‌های هنرستانی هم تحت همین عنوان، به این هنر اختصاص داده شده است تا ضمن پرورش استعدادها، به رشد بیشتر آن در کشور کمک کند. در مسابقات المپیاد فرش که با همکاری مرکز فرش ایران برگزار می‌شود، هنرجویان مستعد از سراسر هنرستان‌های کشور جمع می‌شوند و به رقابت می‌پردازند. با سه نفر از برگزیدگان چهاردهمین دوره این المپیاد که هر سه نیز از استان خراسان رضوی هستند گفت‌وگویی کردیم تا از زبان آن‌ها درباره این رشته ارزشمند بیشتر بدانیم. خانم مهشید خورسندی از هنرستان هنروران، خانم الهه تاج‌پور از هنرستان کار و دانش پویا، و خانم مریم رضوانی از هنرستان نوبخت فریمان.

هنر اصیل ایرانی همیشه برای من محبوب است و آینده من با تار و پود این هنر گره خورده است.
تاج‌پور: فرش نماد ملی ایران است و با آن آشنایی داشتم. از طرف دیگر خواهرم قبل از من در این رشته تحصیل کرده است و این خود دلیلی برای علاقه‌مندی من به رشته طراحی فرش شد.

هنر فرش‌بافی از هنرهای اصیل ایرانی است، طوری که قالی ایرانی در همه دنیا معروف است. وضعیت این رشته در هنرستان‌ها چطور است؟

خورسندی: هنر فرش ایران در همه دنیا زبانزد است و هیچ‌وقت از میان نمی‌رود. هنرستان‌ها سال به سال متقاضی بیشتری برای این رشته دارند. ولی این رشته هنرآموزان کمی دارد و البته بودجه خوبی هم به آن نمی‌رسد که از نظر امکانات تأمین شود.

رضوانی: این رشته در شهرستان فریمان اولین سالی بود که تدریس می‌شد. متأسفانه ما از امکانات کارگاهی بسیار پایینی برخوردار بودیم. دسترسی نداشتن به دبیر متخصص این رشته یکی از مشکلات بزرگ ما بود. امیدوارم در سال‌های آینده برای هنرجوهایی که به این رشته می‌آیند، مسیر بهتری باز شود.

تاج‌پور: خوشبختانه در هنرستان ما برای این رشته ارزش زیادی قائل هستند و از همه نظر شرایط خوبی فراهم است.

مریم رضوانی

چه شد که هنرستانی شدید؟

خورسندی: یکی از ملاک‌های من برای تحصیل، نزدیکی به محل زندگی بود و همچنین امکانات مدرسه. از طرف دیگر، علاقه به هنرآموزی و مهارت‌آموزی. وجود هنرستانی با امکانات خوب در نزدیکی محل زندگی‌مان، نظرم را برای تحصیل در هنرستان قطعی کرد.

رضوانی: در هنرستان شرایطی آماده است که علاوه بر جنبه آموزش نظری رشته موردنظر، به استعداد و ذوق هنری هنرجوها بال و پر داده می‌شود. برای بنده بهترین فرصت بود تا با رشته هنر فرش بیشتر خو بگیرم.

تاج‌پور: علاقه‌ای که من به رشته‌های هنر داشتم، باعث شد برای ادامه تحصیل به جایی بروم که بتوانم علاقه‌ام را در آن دنبال کنم و آن هنرستان بود.

از رشته خودتان بیشتر برایمان بگویید؟

خورسندی: رشته من طراحی فرش است. در تمام درس‌های این رشته زمینه‌های گوناگونی از هنر وجود دارند. هنگام انتخاب رشته، وقتی کمی تحقیق کردم و در موردش خواندم، بسیار به آن علاقه‌مند شدم.

رضوانی: در ابتدا رشته تحصیلی من علوم تجربی بود. مدتی که از سال گذشت، دریافتم هیچ ارتباطی با درس‌های تخصصی رشته تجربی برقرار نمی‌کنم. به لطف یکی از دوستان خوبم و حمایت خانواده، تغییر رشته دادم و رشته هنر فرش را انتخاب کردم. این رشته

تاج پور: من در گرایش طراحی و نقاشی موفق به کسب رتبه اول استانی و رتبه سوم کشوری شدم. رشته بسیار خوبی است و من علاقه زیادی به آن دارم. همین علاقه در المپیاد به من کمک کرد.

اگر دوباره بخواهید انتخاب رشته کنید، رشته فرش را انتخاب می کنید؟

خورسندی: بله. حتماً. من به این رشته علاقه بسیاری دارم. **رضوانی:** فرش صرفاً برای من یک رشته نبود. بازتابی هنری بود که من استعدادش را در خودم پیدا کردم. اگر باز هم بخواهم انتخاب کنم، قطعاً تصمیم من فرش خواهد بود، ولی در هنرستانی مجهزتر.

تاج پور: بله. حتماً انتخاب می کنم. درحالی که من معدل ۱۹/۷۱ بود و در همه رشته های نظری، امتیاز الف آورده بودم، ولی باز هم رشته طراحی را انتخاب کردم. هیچ موقع هم از انتخاب این رشته پشیمان نمی شوم.

به نظر شما، اگر کشور ما بخواهد در زمینه صنعت و هنر فرش پیشرفت کند، باید چه کاری انجام بدهد؟ هنرستان ها چقدر در این پیشرفت مؤثرند؟

خورسندی: باید وسیله های لازم برای بچه های هنر فرش را بیشتر تهیه کنند. خیلی از وسایل مورد نیاز این رشته یا خیلی گران شده اند یا اصلاً پیدا نمی شوند؛ مانند کاغذ ال ای چه، یا رنگ قرمز دانه. باید تولید و دسترسی به این مواد اولیه زیاد شود. هنرستان ها با تدریس و آموزش درس، هنرمند جدید وارد این رشته می کنند.

رضوانی: هنرستان به عنوان پایه و اساس، تأثیر بسیار زیادی در پرورش هنر جو دارد. باید این قدرت را به تازمواردهای این عرصه بدهند که در بازار جای خودشان را پیدا کنند تا کسانی که استعداد دارند، مطمئن شوند بعد از فارغ التحصیلی می توانند درآمد کسب کنند. اگر این اطمینان خاطر وجود داشته باشد، این زنجیره رشد و شکوفایی هیچ وقت قطع نخواهد شد.

تاج پور: اگر بتوان برای هنر جو هایی که امکان تحصیل در دانشگاه را ندارند شغلی ایجاد کرد که هنر جوها بتوانند از همان ابتدای تحصیل در رشته خودشان فعالیت کنند و درآمد داشته باشند، شرایط بسیار عالی خواهد شد.

مهشید خورسندی

وضعیت اشتغال و درآمد بعد از فارغ التحصیلی در این هنر، در منطقه شما چگونه است؟

خورسندی: هنر فرش درآمد زیادی دارد، چون کار هنری همیشه برای عموم مردم جذاب است و خواهان زیادی دارد. تصمیم دارم بعد از فارغ التحصیلی به دانشگاه هنر بروم و بعد از گرفتن لیسانس، خودم این رشته را تدریس و در این زمینه شروع به کار کنم.

رضوانی: متأسفانه در شهرستان های کوچک شرایط اشتغال زایی کم است. من هم در این راه به طور جدی موفق نبوده ام. قصد دارم در رشته کارشناسی فرش ادامه تحصیل بدهم.

تاج پور: من الان دیپلمم را گرفته ام و می خواهم در این رشته فعالیت کنم و از آن به درآمد برسم، ولی هنوز نتوانسته ام هیچ شغلی که مناسب با شرایط خانوادگی من باشد و درآمد خوبی داشته باشد، پیدا کنم.

در هنرستان شما زمینه ای فراهم است که در حین تحصیل در هنرستان تولید فرش هم داشته باشید و سفارش بگیرید؟ اگر بله، چطور این کار را انجام می دهید؟

خورسندی: بله می شود سرپرستان کارهای بچه ها را تبلیغ کنند و مشتری برای کار بچه ها پیدا شود، ولی خب بیشتر هنرستان ها این کار را انجام نمی دهند. حداقل می توان کار بچه ها را به دیگران معرفی کرد.

رضوانی: با توجه به نبود حداقل امکانات در هنرستان نوبخت، این شرایط برای ما وجود نداشت. من فکر می کنم با پیدا کردن چند حامی مالی و همکاری با خبرنگار بازار فرش می شود ارتباطی بین هنر جو یان و این افراد ایجاد کرد تا شرایطی ایجاد شود که حداقل سرمایه مالی در دسترس هنر جو یان قرار گیرد. یا هنر جو یان با استعداد و خلاق را به مؤسسه ها و شرکت ها معرفی کرد تا خود آن ها به طور مستقل وارد عرصه کار شوند.

تاج پور: بله. حتماً می شود راه اندازی کرد. اگر مسئولان هوای هنر جو های این رشته را بیشتر داشته باشند و توجه بیشتری به آن ها بکنند، می شود از هنرستان ها بیشتر استفاده کرد و تولید و سفارش را در هنرستان شروع کرد.

شما در المپیاد فرش رتبه کسب کرده اید. لطفاً درباره این المپیاد و رشته تخصصی که در آن شرکت کردید و نیز حال و هوای آن برایمان بگویید.

خورسندی: بله. بنده موفق شدم در گرایش رنگرزی مقام اول را کسب کنم. رنگرزی یکی از کارهای حیاتی برای صنعت فرش است. استفاده کردن از مواد اولیه و درست کردن رنگ های متنوع برای بافت فرش ها بسیار لذت بخش و جذاب است.

رضوانی: به لطف خدا بنده در رشته بافت چهاردهمین المپیاد فرش دستباف تهران رتبه سوم شدم. این المپیاد دیدگاه مرا به این صنعت و هنر تغییر داد و باعث شد اهدافم را خیلی جدی تر بگیرم.